

Mottagandet under asylprocessen

För många asylsökande som lyckas ta sig till Sverige innebär det slutmålet på en vanligtvis lång och svår resa. Samtidigt är det början på något nytt, på det liv man bestämt sig att ta tillvara och den framtid man drömmer om att bygga. Människors ambitioner och drömmar kan ibland krocka med den byråkratiska verkligheten och mötet med det nya landet. Långa handläggningstider och en passiv väntan på beslut är ofta tärande. Att leva i ovisshet om hur ens framtid ska se ut och om man kommer att få stanna eller inte kan påverka både den asylsökandes hälsa och etablering negativt.

Därför anser MP att det är viktigt att väntan på asylbeslut görs så kort som möjligt och att asylsökande ges möjlighet att komma igång med studier eller arbete redan under asyltiden. Tidiga insatser är en nyckel för att motverka passivitet och underlätta asylsökandes och nyanländas etablering. Regeringen har därför tillfört mer pengar till Migrationsverket för att få ner handläggningstiderna och beslutat om flera åtgärder för att asylsökande ska kunna komma i gång tidigare, så som kompetenskartläggning och svenska från dag ett på asylboenden. Men mer behöver göras och barns särskilda behov behöver stå i fokus.

En annan omständighet som motverkar en snabb etablering och gör det svårare för nyanlända att fokusera på att lära sig svenska och skaffa ett arbete är att inte veta hur ens nära och kära har det, om de är i säkerhet och när man kommer att kunna återförenas. Det är därför viktigt att möjligheterna till familjeåterförening förbättras. Sedan den tillfälliga migrationslagen infördes har MP dels säkerställt att den inte gäller för alla som kom innan lagen aviserades, dels möjliggjort för fler att återförenas med sin familj genom att öppna handläggning på fler ambassader. Det har varit mycket viktigt för de människor som nu får återförenas. Målet är att lagens inskränkningar i familjeåterförening ska bli så kortvariga som möjligt.

MP anser att det behövs ett helhetsperspektiv för mottagande och bosättning av asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn då flera aktörer ansvarar för olika delar av processen. Det är olyckligt för asylsökandes och nyanländas etablering att behöva byta bostadsort vid flera tillfällen. Det behövs ett mer sammanhållet mottagande som främjar en snabb etablering i arbets- och samhällslivet, och med en tydligare ansvarsfördelning där människor inte flyttas runt och på nytt tvingas lämna den lilla trygghet eller anknytning de hunnit skapa sig.

Människor har alltid rört på sig och kommer att fortsätta göra det. När krig, konflikter och klimatförändringar ökar så tvingas fler människor lämna sina hem. MP ska fortsätta stå upp för en politik som motverkar grundorsakerna till att människor tvingas på flykt, det vill säga en utrikes- och biståndspolitik som prioriterar freds- och nedrustningsfrågor, internationell klimatpolitik och ett stort stöd till UNHCR. Vi ska värna den individuella asylrätten, arbeta för att skapa lagliga vägar för människor att ta sig till EU och söka asyl samt arbeta för ett ökat kvotflyktningmottagande. Erfarenheterna från 2015 visar också att Sverige måste vara bättre rustat för att kunna ta emot människor i lägen när det kommer många asylsökande. För det krävs en ökad beredskap och flexibilitet i mottagandet.

Nya förslag

- 1. korta Migrationsverkets handläggningstider ytterligare genom att exempelvis tillföra resurser och öka digitaliseringen,*

Under 2016 fattade Migrationsverket beslut i fler asylärenden än någonsin, fler än dubbelt så många som året innan. Samtidigt väntar många asylsökande fortfarande på beslut och handläggningstiderna är på över ett år. Vi behöver därför fortsätta säkerställa att Migrationsverket har tillräckliga resurser för att kunna göra rättssäkra bedömningar snabbt. Det är viktigt att den effektivisering som görs för att få ner handläggningstiderna inte sker på bekostnad av rättssäkerheten.

2. att alla asylsökande får rätt att arbeta från att de har lämnat in sin asylansökan,

En nyckel för att bryta passiviteten och göra att människor fortare kan få arbete är att göra det lättare att arbeta som asylsökande. Dagens system med undantag från arbetstillstånd (AT-UND), samordningsnummer, inkomstavräkningen mot dagersättningen osv är onödigt krångligt och byråkratiskt. Vi föreslår därför att det reformeras. Att fler ges möjlighet att arbeta under asyltiden är viktigt av flera skäl. Det underlättar för de asylsökande att snabbt komma in på arbetsmarknaden, försörja sig själva samt bidra till att göra väntan på besked om uppehållstillstånd meningsfull.

3. ge Migrationsverket i uppdrag att prioritera asylansökningar från barn,

Migrationsverket bör få i uppdrag av regeringen att prioritera asylansökningar från barn så att väntan för dem blir kortare. Migrationsverket bör också ta fram en rutin för hur registreringar av asylsökningar kan ske skyndsamt vid ett beredskapsläge om antalet asylsökande barn återigen skulle öka kraftigt. Även då bör barn, oavsett om de kommer ensamma eller med familj, ges förtur.

4. möjlighet för parallella ansökningar av familjeåterförening och asyl,

För att snabba på familjeåterföreningen bör processen effektiviseras. Istället för att Migrationsverket först behandlar asylansökan och därefter behandlar ansökan om familjeåterförening bör detta kunna göras parallellt genom att både asylansökan och ansökan om familjeåterförening lämnas in och behandlas samtidigt.

5. i större utsträckning anvisa personer som beviljats uppehållstillstånd till boende i samma kommun som de varit asylsökande, inom ramen för befintliga anvisningstal,

Migrationsverket bör, i den mån det är möjligt inom ramen för anvisningslagen, tillämpa en närhetsprincip som innebär att nyanlända anvisas till samma kommun som de har bott i som asylsökande. Det skulle minska antalet flyttar, vilket i sin tur underlättar för etableringen.

6. göra det möjligt för kommuner att ta emot fler nyanlända än vad som anvisats till dem,

Anvisningslagen gör att vissa kommuner tar emot färre nyanlända än de vill och har kapacitet för. Samtidigt menar vissa kommuner att de har svårt att ta emot de som anvisas till dem. Vi vill se över hur vi på frivillig väg kan underlätta för de kommuner som vill ta emot fler än de är tilldelade (se t.ex. <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/tilldelades-for-fa-nyanlanda-da-protesterade-kommunen> och <https://www.svd.se/sa-forsoker-jamtland-runda-lagen--for-att-fa-fler-flyktingar>).

7. underlätta spårbyte genom att sänka tiden asylsökande behöver ha haft ett arbete för att byta spår och ansöka om uppehållstillstånd på grund av arbete,

Idag har asylsökande som fått avslag på sina asylansökningar rätt att byta spår och ansöka om arbetstillstånd om de har arbetat i minst 4 månader innan de får avslagsbeslutet och har löfte om arbete minst ett år till, med villkor som är lika goda som för andra i landet. MP var med och införde denna möjlighet och har också bidragit till att sänka tiden man behöver ha haft ett arbete från 6 månader till 4 månader. När handläggningstiderna beräknas gå ner bör vi arbeta för att tiden sänks ytterligare, till 2 månader.

8. säkerställa att information och vägledning om nya regelverk finns tillgänglig på ett lätt sätt,

SKL har i sin agenda för integration noterat att nya regelverk på migrationsområdet ger många frågeställningar från enskilda, kommunala aktörer, arbetsgivare, organisationer och allmänheten. Det är viktigt att staten tillgängliggör tydlig information till olika om till exempel hantering av ansökan om förlängning av tidsbegränsade uppehållstillstånd, krav på anställning för möjlighet till permanent uppehållstillstånd, familjeåterföreningsfrågor och vad som gäller avseende lagförslaget om uppehållstillstånd för gymnasiestudier.